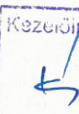

Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró részére

AL/730-1/2016.

Alkotmánybíróság

Budapest,
1535, Pf. 773.

ALKOTMANYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV / 1845-12/2015
Érkezett:	2016 OKT 28.
Példány:	1
Melléklet:	db
Kézeltároló:	

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Az Imperial Tobacco Magyarország Kft. (1138 Budapest, Váci út 141.), a JTI Hungary Zrt. (1095 Budapest, Lechner Ödön fasor 7.) és a Philip Morris Magyarország Kft. (2151 Fót, Akácos East Gate B. P.) vállalkozások által előterjesztett, IV/1845-9/2015. ügyszámú alkotmányjogi panasz tárgyában, 2016. szeptember 16. napján kelt végzésével kapcsolatosan az alábbiakról tájékoztatom.

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 43/G. § (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó jogsértés miatt bárki bejelentéssel vagy panasszal élhet a Gazdasági Versenyhivatalnál. Gyakori jelenség, hogy a piaci jelzést versengő vállalkozások terjesztik elő a versenytárs piaci magatartását kifogásolva. A megkeresés alapjául szolgáló alkotmányjogi panasz tárgyában a Gazdasági Versenyhivatalhoz eddig beérkezett összes panaszt és bejelentést az 1. számú melléklet tartalmazza táblázatos formában. A végzésben kért adatok körétől eltérően az 1. számú melléklet nem tartalmazza a panaszosok és a bejelentők személyét, tekintettel arra, hogy az esetek döntő többségében a panaszos és a bejelentő – a Tptv. 43/G. § (3) bekezdése alapján – kérte neve elhallgatását és annak titokban tartását, hogy panasszal illetve bejelentéssel élt a Gazdasági Versenyhivatal irányában,¹ ugyanakkor általánosságban elmondható, hogy jellemzően dohány-kiskereskedelemmel foglalkozó vállalkozások fordultak jelzéssel a Gazdasági Versenyhivatalhoz.

Az 1. számú mellékletben foglalt nagyszámú panaszra és bejelentésre, valamint arra tekintettel, hogy az egyes panaszok és bejelentések során kifogásolt magatartások között átfedés mutatkozik, a Gazdasági Versenyhivatal által lefolytatott eljárások eredményeinek bemutatására az egyes magatartásokat az alábbiak szerint foglaljuk össze.

¹ Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 57. § (8) bekezdése alapján az indítványozók a bizonyítási eljárás során keletkezett iratokba betekinhetnek, így a panaszosok és bejelentők személyének felfedése esetén sérülhetne azon joguk, mely alapján kérték nevük titokban tartását.

1. Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

A panaszok és bejelentések döntő hányada azt a nagykereskedői magatartást kifogásolta, hogy az érintett vállalkozások a kiskereskedők számára hátrányos szerződési feltételek – így például a szerződéstől eltérő fizetési határidő alkalmazásának, százalékban meghatározott polcrészesedés előírásának és a polckép betartásának – elfogadását írja elő, melyek megtagadása esetén szankció alkalmazását – úgy, mint szállítási gyakoriság csökkentését, kiszolgálás megtagadását – helyezi kilátásba a kiskereskedőkkel szemben. Sérelmezték továbbá a nagykereskedők azon magatartását is, mely egy bizonyos „bizományosi készlet” megvásárlását írja elő a kiskereskedő számára abban az esetben is, ha egyes termékeket egyébként nem, vagy csak kisebb mennyiségben vásárolna.

A fenti magatartások megvalósulása a Tpv. 21. §-ában foglalt, gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tényállás megvalósulását vetette fel, így a Gazdasági Versenyhivatal az egyes panaszok és bejelentések kapcsán, az ügyek megvizsgálást követően az alábbi megállapításokat tette.

Gazdasági erőfölényben van egy vállalkozás a piacon akkor, ha magatartását a piac többi szereplőjétől nagymértékben függetleníteni tudja. A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés törvényi tényállásának teljesüléséhez az alábbi két konjunktív feltételnek kell fennállnia:

- az adott vállalkozásnak a Tpv. 22. §-a szerinti erőfölényes pozícióval kell rendelkeznie, és
- olyan magatartást kell tanúsítania, amely alapján megállapítható, hogy visszaélt gazdasági erőfölényével.

Bármely fenti feltétel hiányában a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tényállásának megvalósulása fogalmilag kizárt.

A Gazdasági Versenyhivatal következetes gyakorlata alapján a gazdasági erőfölény megállapításához használt elsődleges, de nem kizárólagos mutatószám a piaci szereplők részesedése, ugyanakkor az erőfölény megállapíthatóságánál figyelembe kell venni az érintett piacra való belépés és kilépés lehetőségét, az érintett vállalkozáscsoport vagyoni helyzetét és az érintett piac szerkezetét is.

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható volt, hogy a hazai dohány-nagykereskedelmi piacon jelen lévő vállalkozások piaci részesedése viszonylag stabilnak mondható, a British American Tobacco Magyarország Kft. 35-40 % körüli, a Philip Morris Magyarország Kft. szintén 35-40 % körüli, az Imperial Tobacco Magyarország Kft. 15 % körüli, a JTI Hungary Zrt. 10-15 % körüli, a Continental Dohányipari Zrt. pedig 5-10 % közötti piaci részesedéssel rendelkezett. A piac két legfontosabb szereplője a British American Tobacco Magyarország Kft. és a Philip Morris Magyarország Kft., ugyanakkor a tőlük piaci részesedésben elmaradó vállalkozások is tőkeerős, nemzetközi háttérrel rendelkező vállalkozások.

Fontos kiemelni, hogy a dohány-nagykereskedelem piacára való belépés a szükséges engedélyek beszerzésén túlmenően nem igényel komolyabb beruházást, illetve

valamely különleges feltételek megvalósulását az esetlegesen újonnan belépő vállalkozásoktól.

A nagykereskedők által forgalmazott termékkör kapcsán megállapítható volt, hogy a piacon lévő szereplők mindegyike forgalmaz hasonló árfekvésű és minőségű terméket, így e termékek egymás helyettesítő termékeinek is tekinthetők.

Figyelemmel arra, hogy a piacon legalább két hasonló piaci részesedéssel rendelkező vállalkozás is megtalálható, a kisebb vállalkozások pedig tökeerős szereplők, továbbá arra, hogy a dohány-nagykereskedelem piacán jelen lévő alacsony belépési korlátok okán egy újabb vállalkozás nagyobb erőfeszítés nélkül képes lenne betörni a piacra, és mivel a piac eleve sokszereplős és a jelen lévő vállalkozások termékköre képes egymás termékeinek helyettesítésére, nem volt valószínűsíthető, hogy akár valamely vállalkozás is erőfölényben lenne a piacon, így az erőfölénnyel való visszaélés megállapítása kizárt volt a hatályos jogszabályi keretek között, mert egyik vállalkozás sem volt képes tevékenységét a többiekétől nagymértékben függetlenül folytatni.

A fenti indokokra hivatkozással a Gazdasági Versenyhivatal az 1. számú mellékletben szereplő, fenti magatartással kapcsolatos panaszokat lezárta, valamint a bejelentések kapcsán a versenyfelügyeleti eljárás megindítását nem találta indokoltnak, tekintettel arra, hogy a Tpv. 70. § (1) bekezdésében foglalt feltételek nem álltak fenn.

2. Versenykorlátozó megállapodás

Egyes panaszosok és bejelentők sérelmezték továbbá, hogy a nagykereskedők attól teszik függővé az egyes kiskereskedőkkel történő szerződéskötést, hogy azok vállalják, hogy szemmagasságban 45 %-nyi helyet tartanak fenn az egyes nagykereskedő termékeinek, amely %-ban meghatározott polcrészesedés, mint kizárólagossági kikötés kapcsán merülhet fel a versenykorlátozó megállapodás gyanúja.

A bejelentés alapján lefolytatott eljárás során beszerzett adatok alapján megállapítható volt, hogy a nagykereskedők több típusú szerződéses konstrukciót ajánlottak a kiskereskedőknek, melyekben a polcrészesedés százalékban meghatározott mértéke eltérő lehet.

A Tpv. 11. §-a szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki.

Annak megállapítása kapcsán, hogy a nagykereskedők és a kiskereskedők közötti, polcrészesedés-kikötés versenykorlátozónak minősül-e, azt szükséges vizsgálni, hogy a szerződéses gyakorlat alkalmas-e arra, hogy kizárja vagy korlátozza a versenyt. A kérdéses magatartás kapcsán potenciálisan akkor merülhetne fel versenykorlátozó magatartás gyanúja, ha a nagykereskedő kizárólagos, ún. egyedi márka kikötéseket alkalmazna a szerződéseiben, amely eredményeként a versenytárs nagykereskedő termékköre kiszorulna az adott piacról. A 35-40 % körüli polcrészesedést előíró kikötés nem tekinthető kizárólagos kikötésnek – figyelemmel az Európai Bizottság gyakorlatára² is – mivel a versenytársak által megszerezhető 65-70 %-os fennmaradó

² Lásd az Európai Bizottságnak a vertikális korlátozásokról szóló iránymutatását (2010/C 130/01).

polcrészesedésekért nyílt verseny folyik, így a hatályos jogszabályi keretek között nem volt valószínűsíthető, hogy a nagykereskedők szerződéses kikötése alkalmas lehetett a verseny kizárására vagy annak korlátozására.

A fenti indokokra hivatkozással a Gazdasági Versenyhivatal az 1. számú mellékletben szereplő, fenti magatartással kapcsolatos panaszokat lezárta, valamint a bejelentések kapcsán a versenyfelügyeleti eljárás megindítását nem találta indokoltnak, tekintettel arra, hogy a Tpvt. 70. § (1) bekezdésében foglalt feltételek nem álltak fenn.

3. A nagykereskedők egyéb szerződéses gyakorlata

Azon sérelmezett magatartások kapcsán, melyek az egyes nagykereskedők által tanúsított szerződésszegést, valamint a szerződésmódosítás elmaradását kifogásolták, a Gazdasági Versenyhivatal minden esetben tájékoztatta a panaszost arról, hogy a szerződésből eredő jogviták elbírálására a Gazdasági Versenyhivatal nem rendelkezik hatáskörrel, igényeik érvényesítése érdekében bírósághoz fordulhatnak.

Budapest, 2016. október 24.

Tisztelettel:

dr. Juhász Miklós

elnök

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

PANASZOK						
	Panaszolt vállalkozás	Ügyszám	Beérkezés időpontja	Panasz tárgya	Döntés	
1.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/871/2013.	2013.06.04.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	lezárás	
2.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/956/2013.	2013.06.25.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	lezárás	
3.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/960/2013.	2013.06.26.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	lezárás	
4.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/961/2013.	2013.06.26.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	lezárás	
5.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/962/2013.	2013.06.26.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	lezárás	
6.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/970/2013.	2013.06.27.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	lezárás	
7.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/971/2013.	2013.06.27.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	lezárás	

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

8.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/999/2013.	2013.07.04.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polc rész előírása	lezárás
9.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/1016/2013.	2013.07.08.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása	lezárás
10.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/1527/2013.	2013.11.18.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, szerződésszegés	lezárás
11.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/1537/2013.	2013.11.19.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, szerződésszegés	lezárás
12.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/1623/2013.	2013.12.02.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása	lezárás
13.	Tabán Trafik Zrt.	P/751/2014.	2014.06.19.	üzletfelek megkülönböztetése, gazdasági erőfölénnyel való visszaélés	lezárás
14.	British American Tobacco Magyarország Kft.	P/1022/2014.	2014.08.22.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása	lezárás
15.	Philip Morris Magyarország Kft.	P/1023/2014.	2014.08.22.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása	lezárás
16.	British American Tobacco Magyarország Kft., Philip Morris Magyarország Kft., Imperial Tobacco Magyarország Kft., Continental Dohányipari Zrt., JTI Hungary Zrt.	P/1511/2014.	2014.12.11.	kiskereskedők közötti megkülönböztetés, hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása	lezárás

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

17.	British American Tobacco Magyarország Kft., Philip Morris Magyarország Kft., Imperial Tobacco Magyarország Kft., Continental Dohányipari Zrt., JTI Hungary Zrt.	P/1526/2014.	2014.12.13.	kiskereskedők közötti megkülönböztetés, hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása	lezárás
-----	---	--------------	-------------	--	---------

BEJELENTÉSEK

	Bejelentett vállalkozás	Ügyszám	Beérkezés időpontja	Bejelentés tárgya	Döntés
1.	British American Tobacco Magyarország Kft.	B/923/2013.	2013.06.18.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	elutasítás
2.	British American Tobacco Magyarország Kft.	B/924/2013.	2013.06.18.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	elutasítás
3.	British American Tobacco Magyarország Kft.	B/949/2013.	2013.06.24.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	elutasítás
4.	British American Tobacco Magyarország Kft.	B/980/2013.	2013.07.02.	hátrányos szerződéses feltételek alkalmazása, százalékban meghatározott polcrész előírása	elutasítás
5.	Philip Morris Magyarország Kft.	B/815/2014	2014.07.04.	szállítási határidő be nem tartása, szerződésesség, versenykorlátozó megállapodás	elutasítás

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

6.	Philip Morris Magyarország Kft.	B/1090/2014.	2014.09.09.	hátrányos szerződési feltételek alkalmazása, hitelkeret egyoldalú módosítása	elutasítás ¹
7.	British American Tobacco Magyarország Kft.	B/1091/2014	2014.09.09.	hátrányos szerződési feltételek alkalmazása, hitelkeret egyoldalú módosítása	elutasítás ²
8.	British American Tobacco Magyarország Kft.	B/1262/2014.	2014.10.18.	százalékban meghatározott polcerész előírása, erőfölénnyel való visszaélés	elutasítás

¹ A bejelentő a Gazdasági Versenyhivatal eljárásindítást megtagadó végzése elleni felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 34.Kpk.46.598/2014/4. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet – annak alaptalan volta miatt – elutasította.

² A bejelentő a Gazdasági Versenyhivatal eljárásindítást megtagadó végzése elleni felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 34.Kpk.46.599/2014/4. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet – annak alaptalan volta miatt – elutasította.